

Kosovo Educational Research Journal

Volume 2, Issue 3, 121-138.

ISSN: 2710-0871

<https://kerjournal.com/>**Kaynaştırma Öğrencilerin Sergilediği Problem Davranışlara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Uyguladıkları Müdahale Stratejileri****Mynever BASHA**

Prizren Ukshin Hoti Üniversitesi

ÖZET: Her bireyin öğrenme biçimi, hızı ve öğrendiklerini uygulaması farklılıklar gösterebilmektedir. Her birey diğer akranlarıyla aynı kapasitede olmayabilir ve farklılık gösterebilir. Günümüzde özel gereksinimli birey sayısı giderek artmakta. Bu artışın sebebi çevresel nedenler, erken doğum veya tıbbın ileri derecede sağlık sorununa sahip olan bebekleri yaşatmaları, trafik kazaları, annenin bebeğiyle kan uyuşmazlığı, annenin yaşı 17'den küçük 35'ten büyük olması, annenin kronik hastalıkları, annenin madde bağımlısı (alkool, sigara, uyuşturucu) olması, doğum sonrası bebeğin farklı hastalıkları ve daha fazla nedenlere dayanabilmektedir. Sınıf öğretmeni, özel öğrenciyi en iyi şekilde yetiştirmelidir: aynı yaştaki akranlarıyla aynı ortamda eğitilmeli, onların sosyaleşmelerine yardımcı olmalıdır, özel öğrencinin yeteneklerini keşfedip onları geliştirmelidir. Böylece özel gereksinimli öğrenciler, öğretmenleri ve aileleri yardımıyla kendilerini özgürleştirebilirler ve bağımsız yaşam becerilerini kazanarak mutlu ve aktif birer birey olabilirler. Özel gereksinimli öğrencilerin önemini dikkate alarak Kaynaştırma Öğrencilerin Sergilediği Problem Davranışlara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Uyguladıkları Önleme ve Müdahale Stratejileri ve Yöntemleri adı altında çalışma yapılması uygun görülmüştür. Sınıf öğretmeni, özel gereksinimli olan öğrencilerin eğitilmesi normal gelişim gösteren çocukların bulunduğu sınıfta kaynaştırılmasında güçlü bir arabulucudur. Bu araştırmanın genel amacını, 2020/2021 eğitim-öğretim yılı Prizren, Mamuşa ve Prishtine illerinde bulunan ilkokullarda görev yapan Sınıf Öğretmenlerinin bazı demografik özelliklere göre kaynaştırmada öğretmen yeterliklerinin belirlenmesi ve öğretmen yeterlikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi oluşturmaktadır. Bu araştırma nicel araştırma yönteminde tasarlanmıştır. Araştırmaya 46 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin çoğu velilerin özel çocukların eğitilmesinde büyük katkı sağladıkları savunmuştur. Ayrıca öğretmenlerin görüşlerinden bir diğeri de özel çocukların eğitilmesinde okulun araç-gereçlerinin günümüze uygun bir düzeyde var olmasını savunmuşlardır.

Anahtar Kelimeler: Özel gereksinimli birey, Sınıf Öğretmeni, Kaynaştırma

To cite this article: **Basha, M. (2021). Kaynaştırma Öğrencilerin Sergilediği Problem Davranışlara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Uyguladıkları Müdahale Stratejileri.** Kosovo Educational Research Journal, 2(3). 121-138.

GİRİŞ

Her bireyin öğrenme biçimi, hızı ve öğrendiklerini uygulaması farklılıklar gösterebilmektedir. Her birey diğer akranlarıyla aynı kapasitede olmayabilir ve farklılık gösterebilir. Bazı bireyler doğuştan beri bazıları da doğumdan sonra farklılık gösterebilirler. Öğrenmeye ilişkin bireysel farklılıklar bazen belli bir nedene bağlı olabilir, bazen de herhangi bir nedene bağlı olmayabilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmenliğinde tanımladığı şekilde: “özel eğitim gerektiren birey, çeşitli nedenlerle bireysel özellikleri ve eğitim yeterlilikleri açısından akranlarına göre beklenen düzeyden anlamlı farklılık gösteren bireyi ” ifade etmektedir. Özel gereksinimli olan çocukların farklılıkları zihinsel, duygusal, bedensel, duygusal ve sosyal ya da iletişim özelliklerinde ya da bunların herhangi bir bileşeninde olabilir (Eripek, 2005: s. 5, Aktaran: ŞAHBAZ, Ü., & KALAY, G. 2010). Özel gereksinimli bireylerin toplumsal görevlerini yerine getirmeleri için bağımsız bir yaşam sürdürmeleri çok önemlidir. Bu bağımsızlığın kazandırılması için bireylerin ihtiyaç ve becerilerine göre eğitim programı belirlenip bu ihtiyaçlar uygun eğitim ortamlarında sunulmalıdır.

Kaynaştırma da bu bireysel farklılıklara göz önüne alındığında ve bazı öğrencilerin sahip oldukları engel türüne, içinde yaşadıkları çevresel ve biyolojik risk koşullarına ya da öğrenme daha ileri performanslarına (üstün zeka/yetenek) bağlı olarak normal gelişim gösteren aynı yaştaki akranlarıyla birlikte normal şartlar altında (eğitim müfredatı, sınıf, koşullar) eğitim görmelerini sağlar.

Sınıf öğretmeni, özel gereksinimli olan öğrencilerin eğitilmesi normal gelişim gösteren çocukların bulunduğu sınıfa kaynaştırılmasında güçlü bir arabulucudur.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Belirlenen bir evren içerisinde seçilen örneklem ile çalışarak, ulaşılan sonuçlarla evren hakkında genel bir yargıya varılabilen araştırma modeli ‘genel tarama modeli’ olarak tanımlanmaktadır. Genel tarama araştırmaları tekil ya da ilişkisel olarak yapılabilmektedir (Karasar, 2005).

Bu çalışmada Kaynaştırma Öğrencilerin Sergilediği Problem Davranışlara Yönelik Sınıf Öğretmenlerinin Uyguladıkları Önleme ve Müdahale Stratejileri ve Yöntemleri’ni incelemek amacıyla tarama çalışması olarak tasarlanmıştır.

Bu araştırma nicel araştırma yönteminde tasarlanmıştır. Nicel araştırma yaşanan olguları ve olayları nesnelleştirerek gözlemlenebilir duruma getiren araştırmalardır. Nicel araştırma sayısal araştırma olarak da bilinmektedir.

Evren ve Örneklem

Evren; araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür (Karasar,2010). Araştırmanın evreni; Kosova’da Türkçe Eğitim veren ilkokullarda, bu okullarda çalışan Sınıf Öğretmenlerin den oluşmaktadır.

Örneklem; belirli bir evrenden, belirli kurallara göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliliği kabul edilen küçük kümedir (Karasar,2010). Araştırmanın örneklemini belirlenirken amaçsal örnekleme ile araştırmanın yapılacağı okullar seçilmiş ve bu okullardan Türkçe eğitim veren, Prizren, Priştina ve Mamuşa Belediyesindeki okullarındaki sınıf öğretmenlerine uygulanmıştır.

Araştırma Prizren Belediyesinde 5 devlet ilkokulunda (Abdyl Frashëri, Mati Logoreci, Motrat Qiriaz, Mustafa Baki, Emin Duraku), Mamuşa Belediyesindeki “Anadolu” İlkokulunda ve Priştine Belediyesindeki “Elena Gjika” İlkokulunda 46 Öğretmen ile görüşme yapılmıştır.

Tablo 3.2.1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımı

	Frekans	Yüzde	Toplam
Kadın	39	84.8%	84.8%
Erkek	7	15.2%	100.0%

Total	46	100.0%	100.0%
-------	----	--------	--------

Yukarıda 3.2.1. tabloda'ki görüldüğü gibi 46 öğretmenlerin 39 katılımcıların kadın, 7 katılımcıların ise erkek oluşturduğu görülmektedir.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmada ele alınan amaçlar doğrultusunda elde edilen verilerin istatistiksel analizleri sonucunda elde edilen bulgularına yer verilmiştir. Bulgular, amaçların diziliş sırası dikkate alınarak sunulmuştur.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş dağılımı

Öğretmenlerin yaş dağılımları bakıldığında araştırmaya katılan 46 öğretmenlerden: 22-30 yaş arası öğretmenlerin sayısı 1 (2.2%), 30-40, 40-50 ve 50-65 yaşlar arasındaki öğretmenlerin sayısı 15 (32.6%) oluşturmakta. Bu veriler aşağıdaki tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş dağılımı

	Frekans	Yüzde
22-30	1	2.2%
30-40	15	32.6%
40-50	15	32.6%
50-65	15	32.6%
Total	46	100.0%

Öğretmenlerin belirlenen sorulara verdikleri cevapları

Araştırmada öğretmenlere yöneltilen sorulara ve sonuçlar aşağıdaki tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin belirlenen sorulara verdikleri cevapları

	Kariyeriniz boyunca özel eğitime muhtaç öğrencilere rastladınız mı?	Diğer öğrencilerimle ilgilenirken kaynaştırma öğrencisine yeterince zaman ayırmakta zorlanırım.	Normal gelişim gösteren öğrenciler derslerde veya etkinlikler sırasında kaynaştırma öğrencileriyle aynı sırada veya grupta olmak istememektedir.	Kaynaştırma öğrencisi sınıf içinde birçok etkinliğe katılamadığından eğitimin dışında kalmaktadır
Valid	46	46	46	46
Missing	0	0	0	0
Mean	1.2391	1.9783	2.1087	1.8696
Std. Deviation	.43127	.77428	.76676	.77771

	Kaynaştırma öğrencisiyle iletişim kurarken iç dünyasını anlamakta ve tepkilerini kestirmekte zorlanırım.	Kaynaştırma öğrencileri normal gelişim gösteren öğrencilere fiziksel olarak zarar verebilmektedir	Kaynaştırma öğrencisi ders sırasında normal gelişim gösteren öğrencilerin dikkatini dağıtmaktadır.	Veliler kaynaştırma öğrencisinin durumunu kabullenmekte güçlük çekmektedirler	Kaynaştırma uygulaması sırasında kaynaştırma öğrencilerinin velileri diğer öğrencilerin velileriyle sorunlar yaşamaktadır
Valid	46	46	46	46	46
Missing	0	0	0	0	0
Mean	1.9565	2.1957	1.9783	1.8478	2.0652
Std. Deviation	.63093	.74891	.90650	.86839	.71187

	Okul yönetimi, veli-öğretmen işbirliğini sağlamada destek uygulamalar yapmaktadır.	Kaynaştırma eğitimi kaynaştırma öğrencisinin sosyalleşmesini sağlamaktadır.	Normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencilerini kabullenmektedir	Normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencileriyle eşyalarını, araç gereçlerini paylaşarak yardımlaşmayı öğrenmektedir.	Kaynaştırma uygulamalarına ilişkin olarak öğretmenlerin aldığı eğitim ve seminerler teorikte kalmaktadır.
Valid	46	46	46	46	46
Missing	0	0	0	0	0
Mean	1.2174	1.1957	1.3478	1.3043	1.9565
Std. Deviation	.59304	.58193	.70608	.72632	.75884

	Kaynaştırma uygulamasında velinin ekonomik durumu çocuğun sosyalleşmesinde etkilidir.	Okullarda uygulanan kaynaştırma uygulamalarında araç gereç eksiklikleri vardır.	Okul idaresi kaynaştırma uygulamaları için gerekli fiziki ortamı (engelli yolları, eğitim materyalleri vb.) hazırlamada gerekli özeni göstermektedir.	Sınıfın fiziksel donanımı kaynaştırma öğrencilerinin gereksinimlerine yanıt vermektedir.	Öğretmenin kaynaştırma eğitimi mevzuatını bilme durumu eğitimden beklenen başarının artmasında etkilidir.
N	Valid	46	46	46	46
	Missing	0	0	0	0
Mean	2.0217	1.4348	1.7609	1.8478	1.3043
Std. Deviation	.85607	.77895	.84813	.86839	.72632

Araştırmaya katılan öğretmenlerin ders verdikleri sınıf dağılımları

Araştırmada birinci sınıfa ders verdikleri öğretmenlerin sayısı 8 (17.4%), ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıflara ders verdikleri öğretmenlerin sayısı 9 (19.6%) ve beşinci sınıfların öğretmenlerin sayısı 11 (23.9%) oluşmaktadır. Bu veriler aşağıdaki tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Araştırmaya katılan öğretmenlerin ders verdikleri sınıf dağılımları

	Frekans	Yüzde
1.Sınıf	8	17.4%
2.Sınıf	9	19.6%
3.Sınıf	9	19.6%
4.Sınıf	9	19.6%
5.Sınıf	11	23.9%
Total	46	100.0%

4.4. Öğretmenlerin Kariyerleri boyunca özel eğitime muhtaç öğrencilere rastlama incelenmesi

Analize göre, araştırmaya katılan 46 Sınıf Öğretmenlerinden on biri (23.9%) kariyerleri boyunca hiç özel eğitime muhtaç öğrenciye rastlamamış. Bu veriler aşağıdaki tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretmenlerin Kariyerleri boyunca özel eğitime muhtaç öğrencilere rastlama incelenmesi

	Frekans	Yüzde
Evet	35	76.1%
Hayır	11	23.9%

Total	46	100.0%
-------	----	--------

Öğretmenlere göre etkinlik sırasında normal gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencileriyle aynı sırada veya grupta olmak isteme güdülerin incelenmesi

Tablo 5. Öğretmenlere göre etkinlik sırasında normal gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencileriyle aynı sırada veya grupta olmak isteme güdülerin incelenmesi

Normal gelişim gösteren öğrenciler derslerde veya etkinlikler sırasında kaynaştırma öğrencileriyle aynı sırada veya grupta olma isteklerin olup olmadığını aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

		Frequency	Percent
Valid	Evet	11	23.9%
	Hayır	19	41.3%
	Kararsızım	16	34.8%
	Total	46	100.0%

Tablo 5'te görüldüğü üzere %41.3'ü etkinlikler sırasında veya derslerde kaynaştırma öğrencileri ile aynı sırada oturmakta sıkıntı çekmiyorlar.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin diğer öğrencileriyle ilgilenirken kaynaştırma öğrencisine yeterince zaman ayırmakta zorluk çektiklerinin incelenmesi

Gün boyunca normal sınıfta, ders sırasında aynı anda hem kaynaştırma öğrencileriyle hem de normal öğrenciler ile yeterince zaman ayırıp ayırmadıklarının incelenmesi aşağıdaki tablo 6'da gösterilmiştir.

Tablo 6. Araştırmaya katılan öğretmenlerin diğer öğrencileriyle ilgilenirken kaynaştırma öğrencisine yeterince zaman ayırmakta zorluk çektiklerinin incelenmesi

Aşağıdaki tablo 6’da gösterildiği gibi öğretmenlerin: Diğer öğrencilerimle ilgilenirken kaynaştırma öğrencisine yeterince zaman ayırmakta zorlanırım sorusuna 46 öğretmenlerden ondördü evet cevabını, ondokuzu hayır ve onüç öğretmenler kararsızım cevabını vermişlerdir.

	Frekans	Yüzde
Evet	14	30.4%
Hayır	19	41.3%
Kararsızım	13	28.3%
Total	46	100.0%

4.7. Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencileri ile iletişim kurarken iç dünyalarını anlamakta zorlanmaları

Aşağıdaki tablo 7’de görüldüğü gibi öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencileri ile iletişim kurarken iç dünyalarını anlamakta zorlanmaları hakkında katılımcıların onu evet cevabını vermişlerdir, yirmisekizi hayır ve sekizi kararsızım cevaplarını savunmaktadır.

Tablo 7. Öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencileri ile iletişim kurarken iç dünyalarını anlamakta zorlanmaları

	Frekans	Yüzde
Evet	10	21.7%
Hayır	28	60.9%
Kararsızım	8	17.4%
Total	46	100.0%

Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerin ders sırasında normal gelişim gösteren öğrenciler ile dikkatlerin dağılımların karşılaştırılması

Öğretmenlerin %41.3 kaynaştırma öğrencileri ders sırasında normal gelişim gösteren öğrencilerin dikkatlerini dağıttıklarını düşüncelerinde, %19.6 kaynaştırma öğrencilerin normal öğrencilere dikkatlerini dağıtmadıklarını savunmaktadır, %39.1 bu konuda kararsız olduklarını düşüncelerindedir. Bu veriler aşağıdaki tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerin ders sırasında normal gelişim gösteren öğrenciler ile dikkatlerin dağılımların karşılaştırılması

	Frekans	Yüzde
Evet	19	41.3%
Hayır	9	19.6%
Kararsızım	18	39.1%
Total	46	100.0%

Araştırmaya katılan öğretmenlere göre velilerin kaynaştırma öğrencilerin kabullenmekte güçlük çektikleri düşünceleri

Aşağıdaki tablo 9’da sunulduğu gibi öğretmenlerin 21’i velilerin kaynaştırma öğrencisinin durumunu kabullenmekte güçlük çektiklerinin düşüncesindedir, 11’i buna katılmadıklarını ve 14’ü kararsız olduklarını belirlemişlerdir.

Tablo 9. Araştırmaya katılan öğretmenlere göre velilerin kaynaştırma öğrencilerin kabullenmekte güçlük çektikleri düşünceleri

	Frekans	Yüzde
Evet	21	45.7%

Hayır	11	23.9%
Kararsızım	14	30.4%
Total	46	100.0%

Öğretmenlerin okul yönetimi, veli-öğretmen işbirliğini sağlamada destek uygulamalar yapıldığının düşünceleri

Sorulan soruda öğretmenlerin okul yönetimi ve veli-öğretmen işbirliğini sağlamada destek uygulamalar yapıldığının düşüncelerinin aşağıdaki tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğretmenlerin okul yönetimi, veli-öğretmen işbirliğini sağlamada destek uygulamalar yapıldığının düşünceleri

Öğretmenlerin %87 (40 kişi) okul yönetimi ve veli-öğretmen işbirliğini sağlamada destek uygulamalar yapıldığını düşüncesindedirler, %4.3 (2 kişi) bu düşünceye katılmadıklarını ve %8.7 (4 kişi) bu durumda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

	Frekans	Yüzde
Evet	40	87.0%
Hayır	2	4.3%
Kararsızım	4	8.7%
Total	46	100.0%

Kaynaştırma eğitimi kaynaştırma öğrencisinin sosyalleşmesini sağlamaktadır

Araştırmaya katılan öğretmenlerin 41 kaynaştırma eğitimi kaynaştırma öğrencisinin sosyalleşmesini sağladığını savunmaktadır, 1 kişi bu düşünceyi savunmadığını belirtmiştir ve 4 kişi kararsız olduklarını belirtmiştir. Bu veliler aşağıdaki Tablo 11 sunulmuştur.

Tablo 11. Kaynaştırma eğitimi kaynaştırma öğrencisinin sosyalleşmesini sağlamaktadır.

		Frekans	Yüzde
Valid	Evet	41	89.1%
	Hayır	1	2.2%
	Kararsızım	4	8.7%
	Total	46	100.0%

Öğretmenlere göre normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencileriyle eşyalarını, araç gereçlerini paylaşarak yardımlaşmayı öğrenmektedir.

Katılımcıların 39'u (%84.9) normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencileriyle eşyalarını paylaşarak yardımlaşmayı öğrendiklerini düşüncesindedirler, 7 kişi (%15.2) kararsız olduklarını belirtmiştir. Bu veriler Tablo 12'de sunulmuştur

Tablo 12. Öğretmenlere göre normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencileriyle eşyalarını, araç gereçlerini paylaşarak yardımlaşmayı öğrenmektedir.

		Frekans	Yüzde
	Evet	39	84.8%
	Kararsızım	7	15.2%
	Total	46	100.05

Öğretmenlere göre okullarda uygulanan kaynaştırma uygulamalarında araç gereç eksiklikleri vardır

Tablo 13'te sunulduğu gibi öğretmenlerin %73.9 (34 kişi), okullarda uygulanan kaynaştırma uygulamalarında araç gereç eksiklikleri olduğu düşüncelerindedir, %8.7 (4 kişi) bu soruya katılmadıklarını ve öğretmenlerin %17.4 (8 kişi) bu durumda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 13. Öğretmenlere göre okullarda uygulanan kaynaştırma uygulamalarında araç gereç eksiklikleri vardır

	Frekans	Yüzde
Evet	34	73.9%
Hayır	4	8.7%
Kararsızım	8	17.4%
Total	46	100.0%

Kaynaştırma uygulamasında velinin ilgisi çocuğun sosyalleşmesini etkilemekte midir incelenmesi

Aşağıdaki Tablo 14 te görüldüğü gibi öğretmenlerin %84.8 (39 kişi) kaynaştırma uygulamasında velinin ilgisi çocuğun sosyalleşmesini etkilemektedir düşüncesindedirler, %4.3 (2 kişi) buna katılmamaktadırlar ve %10.9 (5 kişi) kaynaştırma uygulamasında velinin ilgisi çocuğun sosyalleşmesini etkiler mi kararsız kalmışlardır.

Tablo 14. Kaynaştırma uygulamasında velinin ilgisi çocuğun sosyalleşmesini etkilemekte midir incelenmesi

	Frekans	Yüzde
Evet	39	84.8%
Hayır	2	4.3%
Kararsızım	5	10.9%
Total	46	100.0%

Sonuç ve Öneriler

Özel gereksinimli çocukların sayısı gün geçtikte daha da fazla artmakta. Özel bir çocuğu en güzel şekilde yetiştirmek için en önemli kişiler ilk sırada anne-baba ve aile sonra da öğretmendir.

Tıpkı el parmaklarımızın aynı olmadığı gibi her çocuk'ta aynı değildir. Bazı çocuklar özel doğarlar. Ailede veya okulda farklı problemler sergileyebilirler ama önemli olan ebeveynlerin bu duruma hakim olması.

Bir bireyin kendine yapacağı en temel şeylerden bir tanesi kendini sevmesidir. Maalesef çeşitli önyargılardan dolayı eskiden (hatta günümüzde) özel çocuklar bu duyguyu belkide hiç tatmamışlardır. Anne babalar ve aileler bu duruma ilk önce kabullenip sonrada çözümlere odaklanmalıdırlar.

Aileden sonra özel çocukların kendilerini sevmeye, sosyalleşmelerine, yeteneklerini keşfetmeleri, diğer akranlarıyla aynı ortamda eğitilmelerin görevi öğretmenlere düşer. Bu yüzden öğretmenin özel eğitim ve kaynaştırma hakkında bilgili olmalıdır.

Araştırmamızda öğretmenlerin bilgi ve tutumlarını ele alarak: özel çocukların sergilediği problemlere karşı öğretmenlerin uyguladıkları önleme ve müdahalelerini inceledik. Araştırma Prizren, Mamuşa ve Priştina illerinde sınıf öğretmenleriyle yapılmıştır. Bu araştırmada toplam 46 öğretmen katılmıştır (39 kadın, 7 erkek).

Bu konu hakkında öğretmenlerimize “Kariyerleri boyunca özel eğitime muhtaç öğrencilere rastladınız mı?” sorusuna %76.1 rastladıklarını belilemişirler diğer %23.9 öğretmenler grubu ise hiç rastlamadıklarını vurgulamıştırlar. Bu büyük yüzdenin sebebi günümüzde çok sayıda özel çocukların doğdundan olabilir ve aynı zamanda özel öğrenciler normal öğrenciler ile aynı ortamda eğitildikleri için artık hemen hemen her sınıfta özel gereksinimli çocuklar bulunmaktadır. Hayır diyen kısım ise genç yaşlarda oldukları için ve uzun kariyer oluşturmadıkları için sınıflarında özel öğrencilere hiç rastlamamış olabilirler.

Öğretmenlerimize sorduğumuz soruda “Normal gelişim gösteren öğrenciler derslerde veya etkinlikler sırasında kaynaştırma öğrencileriyle aynı sırada veya grupta olmak istememektedirler”

%23.9'u evet, %41,3 hayır, %34.8'i kararsızım cevaplarını vermişler. Normal gelişim gösteren öğrenciler küçük yaşlardan itibaren biraz daha fazla bilgili olabiliyorlar çünkü artık internet sayesinde daha verimli olabiliyorlar ve aynı zamanda günümüzde anne çocuk iletişimi daha güçlenmiştir.

Ankette sorduğumuz soruda: “Diğer öğrencilerimle ilgilenirken kaynaştırma öğrencisine yeterince zaman ayırmakta zorlanırım” öğretmenlerin %30.4'u evet cevabını vermişler, %41.3'ü buna katılmadıklarını ve %28.3'ü kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Bunun sebebi öğretmenlerin farklı seminerlere katılarak derse olan hakimlikleri daha fazla olmaları ve çeşitli etkinlikler uygulayarak bütün öğrencilerin dikkatlerini çekebilmektedirler.

Öğretmenlerimize sorduğumuz soruda: “Kaynaştırma öğrencisiyle iletişim kurarken iç dünyasını anlamakta ve tepkilerini kestirmekte zorlanırım” öğretmenlerin %21.7'i evet cevabını, %60.9'u hayır ve %17.4'ü kararsız olduklarını belirtmişlerdir. %50'den fazlası kaynaştırma öğrencisiyle iletişim kurarken iç dünyasını anlamakta zorlanmadıklarının sebebi artık özel çocuklar hakkında internette, kitaplarda, gazetelerde, dergilerde çok fazla bilgiler edinebilirler. Aynı zamanda öğretmenleri iş tecrübeleri özel çocukları anlamakta çok önemlidir.

Sorulan soruda: “Kaynaştırma öğrencisi ders sırasında normal gelişim gösteren öğrencilerin dikkatini dağıtmaktadır” öğretmenlerin %41.3'ü evet cevabını, %19.6 hayır ve %39.1'i kararsızım cevabını vermişler. Çoğu öğretmenlerin evet cevabını vermelerinin sebebi özel öğrencinin daha fazla ilgilenmeleri gerektiğini ama zamanın kısa olması, sınıftaki öğrencilerin sayısı fazla olması, sınıfta her zaman gerekli olan araç-gereçlerin bulunmaması özel öğrencinin sıkılmasına neden olabilir ve bu yüzden özel öğrenci farklı jestler yapabilir ve diğer öğrencilerin dikkatlerini kolayca dağıtabilir. Öğretmenlerle yaptığımız görüşlerde normal öğrencilerin yaşları küçükken dikkatleri daha çabuk dağılabilir ve özellikle 1 ve 2'nci sınıflarda özel öğrenci ile alışmaları daha zor geçebiliyor. Normal öğrenciler büyüdükçe, özel öğrencilerle alışıyorlar ve dikkatleri daha zor dağılabilir.

Sorulan soruda: “Veliler kaynaştırma öğrencisinin durumunu kabullenmekte güçlük çekmektedirler” öğretmenlerin %45.7'i evet, %23.9'u hayır ve %30.4'ü kararsızım cevabını vermişler. Günümüzde'de hala ebeveynler çocuklarının özel gereksinimli olduklarını

kabullenmiyorlar. Bunun sebebi diğer kişilerin önyargıları veya okulda çocuklarının dışlanması korkusu olabilir.

Anketimizde 10'uncu soruda: "Okul yönetimi, veli-öğretmen işbirliğini sağlamada destek uygulamalar yapmaktadır" öğretmenlerin % 87.0'si katıldıklarını, %4.3'ü buna katılmadıklarını ve %8.7'si kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Soruya %87'si evet cevabını vermelerinin sebebi özel öğrenci sadece öğretmen tarafından en iyi şekilde yetiştirilemez. Özel öğrencinin okulda geçirdikleri zaman bellidir ve bu kısıtlı zamanda öğrencinin bütün gereksinimleri karşılanamaz. Bu yüzden okul yönetimi veli-öğretmen işbirliği özel öğrencinin kendini geliştirmesinde çok önemlidir.

Öğretmenlerimize sorduğumuz soruda: "Kaynaştırma eğitimi kaynaştırma öğrencisinin sosyalleşmesini sağlamaktadır" % 89.1'i buna katıldıklarını vurgulamışlardır. Özel öğrenci kendi yaşındaki arkadaşlarıyla, aynı ortamda eğitim aldığı anda kendini kötü ve yalnız hissetmez. Özel öğrenci sınıfta arkadaş edinebilir ve bu arkadaşlık ona çeşitli sorunlarda yardımcı olabilir. Arkadaşlık edindiği okulda özel öğrencinin okula gelme isteği artar ve bu onun gelişimi ve eğitimi için çok önemlidir.

Sorulan soruda: "Normal gelişim gösteren öğrenciler kaynaştırma öğrencileriyle eşyalarını, araç gereçlerini paylaşarak yardımlaşmayı öğrenmektedir" öğretmenlerin %84.8'i evet cevabını vermişler ve %15.2'si kararsız oldukları vurgulamışlardır. Sosyalleşmek sadece özel öğrenci için değil, her öğrenci için önemlidir. Öğrenciler sınıftaki özel arkadaşına zamanla çok fazla alışır ve artık onun arkadaşı gibi değil kardeşi gibi davranır. Bu davranış hem özel öğrenci için çok önemlidir hemde normal öğrencinin anlayışlı, merhametli, yardımsever olmasına yardımcı olur.

Öğretmenlerimize soruduğumuz soruda: "Okullarda uygulanan kaynaştırma uygulamalarında araç gereç eksiklikleri vardır", öğretmenlerimizin %73.9'u buna katılmaktadır, bunun sebebi de Kosova'da, Eğitim Bakanlığın maddi durumlardan dolayı okullarda, sınıflarda araç-gereç eksiklikleri vardır.

Sorulan soruda: "Kaynaştırma uygulamasında velinin ilgisi çocuğun sosyalleşmesini etkilemektedir" öğretmenlerimizin %84.8'i katıldıklarını onaylamışlardır. Eğer veliler çocuğunun

özel olduğunu zannıyla kabullenirse onların eğitime sosyalleşmelerine yardımcı olurlar. Her zaman anne-baba ve öğretmen işbirliği, çocuğa yardımcı olur. Aynı zamanda özel çocukların velileri, çocukları özel olduğu için diğer öğrencilere karşı öğretmenin adaletsizlik yapmalarını beklememelidir.

Kaynaştırma Öğrencilerin Sergilediği Problem Davranışlara Yönelik Öğretmenlerin Uyguladıkları Önleme ve Müdahale Stratejileri ve Yöntemleri hakkında bilgilencmeleri amacıyla Kosova Eğitim Bilim ve Teknoloji Bakanlığı (KEBTB) tarafından hizmetiçi eğitim verilmesi önerilmektedir.

Kaynaştırma öğrencilerin davranışları hakkında okul yönetimi tarafından ailelere bilgilendirme toplantıları yapmaları önerilmektedir.

KAYNAKÇA

ŞAHBAZ, Ü., & KALAY, G. (2010). Okulöncesi eğitimi öğretmen adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (19), 116-135.

Gözün, Ö., & YIKMIŞ, A. (2004). Öğretmen adaylarının kaynaştırma konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya yönelik tutumlarının değişimindeki etkililiği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(02).

Kircaali-İftar, G., Birkan, B., & Uysal, A. (1998). Comparing the effects of structural and natural language use during direct instruction with children with mental retardation. *Education and Training in Mental Retardation and Developmental Disabilities*, 375-385.

Sucuoğlu, B., & Kargın, T. (2006). İlköğretimde Kaynaştırma Uygulamaları, Morpa Kültür Yayınları.

Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54(54), 277-306.

Büyüközkan, G., & Güleriyüz, S. (2014). A new GDM based AHP framework with linguistic interval fuzzy preference relations for renewable energy planning. *Journal of Intelligent & Fuzzy Systems*, 27(6), 3181-3195.

Sarier, N., & Onder, E. (2007). The manufacture of microencapsulated phase change materials suitable for the design of thermally enhanced fabrics. *Thermochimica acta*, 452(2), 149-160.

Erbaş, D., Kircaali-İftar, G., & Tekin-İftar, E. (2005). *İşlevsel değerlendirme: Davranış sorunlarıyla başa çıkma ve uygun davranışlar kazandırma süreci*. Kök Yayıncılık.

Esen, B., & Gümüştü, Ş. (2017). A small yes for presidentialism: The Turkish constitutional referendum of April 2017. *South European Society and Politics*, 22(3), 303-326.

- Dasen, G., Smutny, J., Teuber, M., & Meile, L. (1998). Classification and identification of propionibacteria based on ribosomal RNA genes and PCR. *Systematic and applied microbiology*, 21(2), 251-259.
- KAYIGIL, Ö., AHMED, S. I., & METIN, A. (1999). The coexistence of intrinsic sphincter deficiency with type II stress incontinence. *The Journal of urology*, 162(4), 1365-1366.
- BAĞLI, M. (1993). Görme özürlülere götürülen eğitsel hizmetler ve bu hizmetlerin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 1(03).
- Cavkaytar, A., & Diken, I. (2005). Introduction to special education. *Kök Yayıncılık*.
- Bender, W. N., Vail, C. O., & Scott, K. (1995). Teachers attitudes toward increased mainstreaming: Implementing effective instruction for students with learning disabilities. *Journal of learning disabilities*, 28(2), 87-94.
- Sarı, A., & Kaygusuz, K. (2003). Some fatty acids used for latent heat storage: thermal stability and corrosion of metals with respect to thermal cycling. *Renewable Energy*, 28(6), 939-948.
- Kırcaali-İftar, G., & Batu, S. (2007). Kaynaştırma (3. baskı). *Ankara: Kök*.
- Gültekin Seylan, E., & Varol Özyürek, N. (2015). Öğretmen performansı dikkate alınarak doğrudan öğretim yaklaşımıyla sunulan hizmet içi eğitim programının etkililiği.
- DAĞLI GÖKBULUT, Ö., AKÇAMETE, G., & GÜNEYLİ, A. (2020). BİRLİKTE ÖĞRETİM UYGULAMALARININ ÖZEL GEREKSİNİMLİ İLKOKUL ÖĞRENCİLERİNİN OKUDUĞUNU ANLAMA BECERİLERİNE ETKİSİ. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(74).
- DEMİR, M. K., & Seçil, A. Ç. A. R. (2010). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin düşünceleri. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(3), 749-770.
- Aydemir, H., Diken, İ. H., Yıkmış, A., Aksoy, V., & Özokçu, O. (2015). Özel Eğitim Alanında Çalışan Öğretmenlerin Tükenmişlik Düzeyleri ve Yaşam Doyumlarının İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Battal, İ. (2007). *Sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterliliklerinin değerlendirilmesi (Uşak ili örneği)* (Master's thesis, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü).